

Izvajalec: **LJUDSKA UNIVERZA JESENICE**

Projekt: Center vseživljenjskega učenja Gorenjska

Točka vseživljenjskega učenja:
Dom Dr. Janka Benedika Radovljica
Šercerjeva ulica 35
4240 Radovljica

Gradivo za predavanje:
VIDA JERAJ in njene pesmi

Pripravila: **Nada Trošt**
Radovljica, 6. marec 2013

VIDA JERAJ in njene pesmi

Vida Jeraj, slovenska pesnica,

* 31. marec 1875, Bled, † 1. maj 1932, Ljubljana, Slovenija.

ŽIVLJENJE

Pravo ime pesnice je Franica Vovk, rojena je bila l. 1875 na Bledu v Zagoricah. Otroštvo je imela težko. Njen oče France Vovk je bil vdan pijači in je zapravil posestvo. Bil je sin Prešernove sestre Mine. Mati Neža se je s Franico odpravila po svetu za delom. Franica se je šolala na Bledu in pri uršulinkah v Ljubljani, v Dunajskem Novem mestu, učiteljišče pa je obiskovala v Ljubljani. Kot predana in priljubljena učiteljica je službovala v Ljubnem na Gorenjskem in v Zasipu pri Bledu, kjer so jo obiskovali Anton Aškerc, Josip Murn in Ivan Prijatelj. Leta 1901 se je poročila z violinistom in skladateljem Karlom Jerajem, članom dunajske dvorne opere.

Karel Jeraj (1874-1951)

Preselila sta se na Dunaj in tako se je Vida vključila v družbo slovenskih kulturnikov. Rodila je štiri otroke, tri hčere in sina. Na Dunaju sta družino obiskovala Ivan Cankar in Oton Župančič.

Aškerc je Jerajevo usmerjal v realizem, modernisti pa v osebno izpoved.

Leta 1908 je umrl za škrlatinko, še niti 6 let star, njen drugi otrok, edini sinček Karel - Drago, kar Jerajeva vse življenje ni mogla preboleti.

L. 1919. je Karel Jeraj prejel mesto profesorja violine na „Slovenski glasbeni Matici,, in družina se je preselila z Dunaja v Ljubljano. Za Vido se je pričela v osrčju domovine nova plodovita doba, srečevala se je s kulturno srenjo tistega časa.

Hčerke so sledile umetniški poti staršev.

Hči Vida Jeraj Hribar

Najstarejša hči Vida Jeraj, poznana kot Vida Jeraj Hribar (1902 –2002) , je postala violinistka, kasneje ena izmed znanih slovenskih pisateljic.

hči Mara Jeraj

Druga hči Marija Mara Jeraj (1909 – 2010), poročena Kralj (mož Tone Kralj) je postala slikarka, ilustratorka in oblikovalka lutk.

Najmlajša od hčera Karola Oli Jeraj (1911 - je bila glasbenica - čelistka.

V zrelem obdobju se je pesnica čutila zapostavljeno in osamljeno. Notranja kriza je postala tako huda, da si je 1. maja 1932 vzela življenje; na isti dan, kot je leta 1908 umrl njen sinček.

USTVARJANJE

Prve njene pesmi so bile objavljene v dijaškem mesečniku Vesna, pod psevdonimom Radica Bleška, pozneje pa še v Slovenki pod psevdonimom Viola. Svoje pesmi je kasneje objavljala v Ljubljanskem zvonu, Vrtcu, Slovenki, Zvončku, Domačem prijatelju, Ženskem svetu in drugih publikacijah pod psevdonimom Vida.

DELA

❖ POEZIJA

- **Pesmi.** Zbirka: Ljubljana: L. Schwentner, 1908.
- **Iz Ljubljane čez poljane.** Zbirka pesmi za otroke: Ljubljana: Slovenska matica, 1921.

❖ NOTNO GRADIVO – BESEDILA

- ❖ **DESETNICA (1919), otroška igrica v verzih , ki jo je kasneje uglasbil njen mož Karel Jeraj.**

❖ EPIGRAMI, FELJTONI IN GLEDALIŠKE IGRE.

Jerajeva je bila med najdrznejšimi in najbolj nadarjenimi pesnicami tedanjega časa, ko se kot avtorice prvič pojavijo tudi ženske.

Vida Jeraj

Vida Jeraj je ena izmed prvih pesnic, ki so jih v literarnozgodovinske znanstvene študije vključili pomembnejši literarni zgodovinarji na Slovenskem.

Pesem s preprostim naslovom DOMA

V njej pesnica s simboli slovenstva kaže na popolnost domačega kraja, ki ga zaznamujejo nagelj, rožmarin, celo kmetje v luči sonca.

Pesem je ponarodela pod naslovom: NAVZGOR SE ŠIRI ROŽMARIN.

DOMA

(Vida Jeraj st.)

Navzgor se širi rožmarin,
navzdol se nagelj vije,
na okenca zagrnjena
večer no sonce sije.
Rdeča ruta, bel ošpet,
dekle razposajeno,
širok klobuk, oj fant vesel,
ki si prepeva eno.
Ti nageljni, ta rožmarin,
ti kmetje v luči sonca,
ej, takih nima celi svet,
pa pojdi tja do konca!

Viri:

http://sl.wikipedia.org/wiki/Vida_Jeraj

http://sl.wikisource.org/wiki/Vida_Jeraj

<http://www.narodne->

[pesmi.si/?lang=&option=author&author_id=74&stran=Narodne%20pesmi](http://www.narodne-pesmi.si/?lang=&option=author&author_id=74&stran=Narodne%20pesmi)

<http://dkum.uni->

[mb.si/Iskanje.php?type=napredno&stl0=KljucneBesede&niz0=korespondenca](http://dkum.uni-mb.si/Iskanje.php?type=napredno&stl0=KljucneBesede&niz0=korespondenca)